

Mottagare
Regionstyrelsen

Information inför budgetberedningen. Förslag på ny kulturgaranti på Gotland

Förslag till beslut

- Informationen tas emot. Önskemålet om ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med alla andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027-2029.

Sammanfattning

Region Gotland föreslås anta en ny kulturgaranti för Gotlands förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Förslaget svarar mot regionstyrelsens uppdrag att revidera och utveckla den befintliga kulturgarantin i linje med de rekommendationer som presenterades i uppföljningen och utvärderingen av kulturgarantin tidigare i detta ärende.

I förslaget om en reviderad kulturgaranti föreslås en tydligare struktur och ambitionsnivå och en utökning som omfattar hela utbildningskedjan från förskolan till gymnasiet. För grundskolan säkerställs två professionella kulturaktiviteter per elev och läsår. Förslaget är även att förskolan och gymnasieskolan läggs till garantin och säkerställs minst en professionell kulturaktivitet per barn respektive elev och läsår. Garantin utökas även till att omfatta fler konst- och kulturformer än tidigare och innehåller också en större valfrihet för skolorna. Bokningsverktyget Navet ersätts med en ny och förbättrad digital plattform. För att säkerställa likvärdighet och långsiktig hållbarhet inrättas även en samordningsfunktion med samlat ansvar för struktur, planering, samordning, dialog och uppföljning. Utökningarna av aktiviteter leder till ett ökat transportbehov från och med 2027.

I nuläget uppgår befintlig finansiering för kulturgarantin till cirka 864 tkr, som avser medel för kulturinköp, skolbio, bokningsverktyg och transport. Den reviderade kulturgarantin medför ett behov av resursförstärkning om 1,3 mnkr från och med 2027, avseende samordningsfunktion, utökade kulturaktiviteter samt ökade transportkostnader.

Bedömningen är att föreslagen kulturgaranti har kapacitet att nå alla barn på Gotland. Förslaget innebär en ökad tillgång till kultur som en del alla barns skolgång och uppväxt på Gotland. Genomförandet av föreslagen kulturgaranti förutsätter att medel tillförs.

En utökad och mer likvärdig kulturgaranti är del av uppfyllandet av målen i Kulturplan 2025–2028, särskilt mål 4: Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur. Förslaget utgår från handlingsplanens insats 4.1 att säkerställa och utveckla Region Gotlands kulturgaranti, stärka intern samverkan, säkra transporter samt utreda behov av samordning och möjlig utökning till förskola och gymnasium.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen tog under 2025 emot en återrapportering om nuläget för Region Gotlands kulturgaranti. Återrapporteringen visade att nuvarande modell inte når alla elever på ett likvärdigt sätt samt att det finns strukturella utmaningar kopplade till samordning, transport, kommunikation, bokningssystem och uppföljning.

Mot denna bakgrund gav regionstyrelsen regiondirektören i uppdrag att revidera kulturgarantin och återkomma med ett förslag till utvecklad modell.

Uppdragets inriktning har varit att stärka likvärdighet, tydliggöra ansvarsfördelning samt skapa långsiktigt hållbara strukturer från 2027. En del i uppdraget har varit att hantera transportfrågan som en strukturell förutsättning, då tidigare återrapportering visat att brister i transportlösningar påverkar tillgången till kultur i olika delar av regionen.

Efter uppdraget har regionstyrelseförvaltningen, genom kulturenheten, bedrivit ett utvecklingsarbete i nära samverkan med utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, skolchefer, rektorer, kvalitetsfunktioner samt regionala kulturinstitutioner. Arbetet har omfattat workshops, dialogmöten och genomlysning av nuvarande arbetssätt. Fokus har varit att ta fram en modell som är tydlig, genomförbar och administrativt hanterbar för skolorna.

Det framtagna förslaget (bilaga 1) anger struktur, ansvar och ambitionsnivå för samtliga skolformer. För grundskolan innebär modellen en förstärkning från cirka en till två professionella kulturaktiviteter per elev och läsår. För förskola och gymnasium innebär modellen att minst en professionell kulturaktivitet per barn respektive elev och läsår säkerställs inom tydlig struktur och uppföljning. Sammantaget innebär detta ett förstärkt och mer sammanhållet utbud genom hela utbildningskedjan och en breddning av konst- och kulturformer. I nuläget finansieras kulturgarantin genom befintlig inköpsbudget för kulturaktiviteter 440 tkr (RSF 220 & UAF 220 tkr), skolbio 130 tkr (UAF), bokningsverktyg (RSF/UAF) 60 tkr samt avsatta transportmedel 234 tkr, sammantaget 864 tkr per år. Dessa resurser är dimensionerade utifrån tidigare omfattning och inkluderar inte förstärkning av samordningsfunktion eller den ökade aktivitetsnivå som nu föreslås. För att möjliggöra förslaget från och med 2027 bedöms behovet av resursförstärkning uppgå till 1,3 mnkr per år, fördelat på:

- samordningsfunktion (100 %), 750 tkr
- förstärkt inköpsbudget, kulturaktiviteter, 450 tkr
- ökade transportkostnader till följd utökad aktivitetsvolym, 100 tkr

En ny samordningsfunktion inrättas för att hålla samman planering, samordning av utbud, dialog mellan skola och kultur, stöd till skolor samt uppföljning och utveckling över tid. Samordningsfunktionen är en förutsättning för att garantin ska fungera. Funktionen samverkar mellan utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen men är placerad på regionstyrelseförvaltningen (kultur- och fritidsavdelningen). För att skapa tydlighet och minska administrativ belastning för skolorna omfattar arbetet också framtagande av en digital samordningsplattform som ersätter nuvarande lösning (Navet) med koppling till utbud, bokning, transport och uppföljning. Plattformen, en delwebb som produceras inom regionens system Sitevision, ska ha en fungerande grundversion som synliggör kulturinstitutionernas och andra kulturaktörers utbud.

Förslaget innebär att de regionala kulturinstitutionernas uppdrag från och med 2027 uppdateras så att de går i linje med kulturgarantin. Institutionernas insatser inom befintlig verksamhet bör tydliggöras och de bör ingå i samverkan och uppföljning av genomförandet av garantin.

Bedömning

En reviderad kulturgaranti är nödvändig för att säkerställa likvärdig tillgång till professionell kultur för barn och elever i Region Gotlands skolor. Genom att öka den garanterade tillgången, stärka samordning och säkerställa strukturella förutsättningar för likvärdighet skapas bättre förutsättningar för barns och ungas delaktighet i kulturen och samhället i stort på både kort och lång sikt. Utökning av garantin med stärkt samordning och utökade transporter förutsätter att resurser tillförs från och med 2027.

Den reviderade kulturgarantin är en del av genomförandet av Kulturplan 2025–2028 och handlingsplanens insats 4.1, där det anges att Region Gotlands kulturgaranti ska säkerställas och utvecklas.

Förslaget bidrar direkt till genomförandet av Kulturplan 2025–2028, särskilt mål 4: Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen tar emot informationen och att ärendet vidare hanteras under budgetberedningen 2026.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Ej aktuellt. Förslaget innebär inga förändringar av lagstadgade skyldigheter. Förslaget avser Region Gotlands styrning och organisering av kulturområdets insatser gentemot förskola, grundskola och gymnasieskola.

2. Ekonomiskt perspektiv

Den befintliga finansieringen av kulturgarantin uppgår till 864 tkr per år. Förslaget innebär ett behov av utökade resurser om cirka 1,3 mnkr från och med 2027. Resursbehovet avser samordningsfunktion, utökad kulturvolym i samtliga skolformer samt ökade transportkostnader.

3. Barnperspektiv

Förslaget stärker barns och ungas likvärdiga möjligheter att möta och delta i professionell kultur på skoltid och bidrar till delaktighet och eget skapande.

4. Jämställdhetsperspektiv

Förslaget bedöms bidra till mer likvärdig tillgång oavsett kön, bakgrund eller geografisk hemvist genom att struktur, samordning och transportfrågan hanteras.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Positiv påverkan genom att transportfrågan och samordning tydliggörs som strukturella förutsättningar för likvärdighet i hela regionen.

6. Klimat och miljöperspektiv

Transportlösningar och planering behöver hanteras samordnat med hänsyn till miljö- och klimatpåverkan, bland annat genom samordning, framförhållning och effektiva rutter.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Kulturgaranti på Gotland 2027.

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Maria Wennström
Avdelningschef Kultur- och fritidsavdelningen